

Etelä-Karjalan hyvinvointi- alueen alueellinen neuvola- suunnitelma

Suunnitelma vuosille 2026–2029

Sisällysluettelo

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen alueellinen neuvolasuunnitelma	0
Suunnitelma vuosille 2026–2029	0
1. Johdanto	1
2. Neuvolapalvelut	3
2.1. Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola	3
2.2. Äitiys- ja lastenneuvola	4
2.2.1. Äitiysneuvola	5
2.2.2. Lastenneuvola	7
2.3. Tarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen	10
2.4. Neuvolan moniammatillinen tiimi	10
2.5. Monialaisen yhteistyön toteuttaminen	11
3. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä vanhemmuuden tuki	12
4. Neuvola-asetuksen mukainen suun terveydenhuolto	15
5. Henkilöstömitoitus ja tehtäväkuvaukset	16
6. Palveluiden saavutettavuus ja maksut	18
7. Seuranta ja toiminnan kehittäminen	20

Tyyppi

9.1.2026

Diaarinumero

1. Johdanto

Neurolapalvelut ovat keskeinen osa perusterveydenhuollon ehkäisevää ja terveyttä edistävää toimintaa. Hyvinvointialueet vastaavat äitiys- ja lastenneurolatoiminnan sekä seksuaaliterveyspalvelujen järjestämisestä. Hyvinvointialueiden tulee laatia alueellinen neurolasuunnitelma (Terveystarkastuslaki 15 §) valtuustokausittain hyvinvointialueen vastuulla olevien neurolapalvelujen toteuttamiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa, ja se on tarkistettava tarvittaessa. Alueellinen neurolasuunnitelma on osa alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Suunnitelman päivittämisestä vastaa toimintayksikön esihenkilö yhdessä alueen ylilääkäreiden sekä palvelupäällikön kanssa.

Äitiys- ja lastenneurolatoiminnasta säädetään [Terveystarkastuslaki 1326/2010](#) ja toimintaa ohjaa [Valtioneuvoston asetus neurolatoiminnasta, koulu- ja opiskelu-terveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveystarkastuksesta 338/2011](#).

Neurolapalveluita tarjotaan kaikille raskaana oleville naisille, lasta odottaville perheille ja alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen. Palvelu mahdollistaa varhaisen tuen perheille kustannusvaikuttavasti ja tehokkaasti. Perheiden haasteiden ja mahdollisten palvelutarpeiden tunnistaminen ja ohjaus tarvittaessa muihin palveluihin kuuluvat neurolan perustehtävään. Neurolapalvelut perustuvat huolellisesti toteutettuihin määräaikaisiin terveystarkastuksiin ja terveysneuvontaan, joissa huomioidaan yksilöiden ja perheiden tarpeet. Vanhemmuuden tukemiseksi järjestetään neljä laajaa terveystarkastusta, joissa arvioidaan koko perheen terveyttä, hyvinvointia ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Neurolat tekevät yhteistyötä muun muassa varhaiskasvatuksen, lastensuojelun ja muusta sosiaalitoimesta sekä

erikoissairaanhoidosta vastaavien toimijoiden kanssa. ([Sosiaali- ja terveysministeriö, neuvolat](#))

Neuvolan toiminnan tavoitteena on edistää lasten, nuorten ja perheiden terveyttä sekä hyvinvointia. Kunkin asiakkaan tarpeet arvioidaan toiminnassa henkilökoh- taisten tarpeiden mukaisesti. Eri yksiköiden välinen moniammatillinen yhteistyö ta- kaa asiakkaalle laajan palveluverkoston.

Etelä-Karjalan hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 rakentuu kolmen kärkiohjelman – Sopuisa, Sutjakka ja Ikäystävällinen Etelä-Karjala – ympärille. Kärkiohjelmien yh- teisenä tavoitteena on lisätä asukkaiden osallisuutta, parantaa elämänlaatua, hillitä palvelutarpeen kasvua ja ohjata asukkaat oikea-aikaisesti hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin. Alueellisen laajan hyvinvointisuunnitelman sekä lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on vahvistaa mielen hyvinvointia, edistää päihteetöntä elämäntapaa sekä vahvistaa vanhemmuutta. Läpileikkaavana teemana ovat yhteisöllisyys ja osallisuus. Nämä teemat kulkevat tiiviisti mukana myös neuvolatoiminnassa. Neuvolapalveluiden tulee jatkossakin integroitua mui- hin sosiaali- ja terveyspalveluihin kehittyen ja uudistuen ajan ja asiakkaiden muut- tuvien tarpeiden mukaisesti.

Neuvolapalveluita ohjaavat Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Terveiden ja hyvin- voinnin laitoksen oppaat, suositukset ja ohjeistukset. Neuvolatoiminnan käytännön toimintaa ohjaavat NEUKO-tietokanta, valtakunnalliset suositukset sekä alueelliset toimintaohjeet.

Neuvolapalvelut kuuluvat Etelä-Karjalan hyvinvointialueella Arjen tuen ja toiminta- kyvyn toimialueen Perhepalveluiden vastuualueen Perhekeskuksen lasten ja nuor- ten peruspalveluihin. Neuvolatoiminnassa on yksi lähiesihenkilö, joka vastaa yksi- kön arjen toiminnasta. Työparina hänellä on lääketieteellisissä asioissa neuvolatoi- minnan ylilääkäri.

2. Neuvolapalvelut

Etelä-Karjalan hyvinvointialueella neuvolapalveluja tarjotaan kaikille raskaana oleville, lasta odottaville perheille ja alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen. Neuvolapalveluihin ovat oikeutettuja kaikki palvelujen kohderyhmään kuuluvat kuntalaiset. Asiakkaalla on tällöin pääsääntöisesti kotipaikkaoikeus jossakin alueen kunnassa. Äitiys- ja lastenneuvolan asiakkuuteen ovat oikeutettuja myös pakolaiset ja turvapaikanhakijat sekä muut eri statuksilla alueella vakituisesti asuvat asiakkaat. Lisäksi sijaishuollossa oleva lapsi on oikeutettu hyvinvointialueen palveluihin, jolloin sijoittava hyvinvointialue maksaa palvelusta aiheutuvat kustannukset. Neuvolapalveluiden asiakkaat kuuluvat osana sote-aseman valintaa valinnanvapauden piiriin.

Neuvolan toimintamuotoina ovat vastaanottokäynnit ammattilaisen luona, etävisitaatit soveltuvien osien, kotikäynnit, perhevalmennukset, moniammatillinen verkostotyö organisaation sisällä ja eri yhteistyökumppaneiden kanssa, erilaisten ryhmien järjestäminen ja ohjaaminen sekä sähköiset palvelut.

Neuvolapalveluissa työskentelevät ammattihenkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan hyvinvointialueelle, jos he ovat totehtävänsä kautta tunnistaneet huolen lasta odottavan perheen osalta, alaikäisestä lapsesta tai nuoresta (Lastensuojelulaki 417/2007). Huolen herätessä ammattilaisella on velvollisuus tehdä ennakkollinen lastensuojeluilmoitus lasta odottavan perheen osalta, alaikäisestä lapsesta tai nuoresta lastensuojeluilmoitus sekä täysikäisestä asiakkaasta sosiaalihuoltolain mukainen huoli-ilmoitus. Tarvittaessa ammattilainen ohjaa asiakkaan jatkotutkimuksiin toiseen palveluun.

2.1. Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola

Etelä-Karjalassa ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan palvelut on keskitetty ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolaan peruskouluikäisten sekä työikäisten osalta.

Opiskelijoiden ehkäisy- ja perhesuunnittelupalvelut toteutuvat pääsääntöisesti opiskeluterveydenhuollossa sekä Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiössä.

Ehkäisyneuvolatoiminnan tavoitteena on edistää asiakkaiden seksuaali- ja lisääntymisterveyttä antamalla neuvontaa ja ohjausta raskauden suunnitteluun ja ehkäisyyn sekä seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa. Ehkäisy- ja perhesuunnittelu-neuvolan palveluihin kuuluvat:

- ehkäisy suunnittelu, aloitus, vaihto ja mahdolliset ehkäisyyn liittyvät ongelmat
- ehkäisy seuranta, muun muassa ehkäisyvalmisteen reseptin uusiminen
- ehkäisy- ja seksuaaliterveysneuvonta, mm. hyvinvointi, lähisuhdeväkivalta
- kierukan asetus, vaihto ja poisto (myös 2.opiskelijoiden osalta)
- ehkäisyimplantaatin asetus, vaihto ja poisto (myös 2.asteen opiskelijoiden osalta)
- sterilisaatioasiat (naiset ja miehet)
- ehkäisy- ja seksuaaliterveysneuvonta, hedelmällisyysneuvonta
- seksitauteihin liittyvä neuvonta ja tutkimuslähetteet sekä hoito (osin)
- raskauden keskeytysten ja keskenmenojen jälkitarkastukset
- lapsettomuuden alkuselvittelyt

2.2. Äitiys- ja lastenneuvola

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen äitiys- ja lastenneuvolatoiminta järjestetään yhdistettynä äitiys- ja lastenneuvolatoimintana, jolloin perheiden neuvolan asiakkuus jatkuu luonnollisena jatkumona lastaan odottavien perheiden palveluista lastenneuvolaan. Äitiysneuvolan tavoitteena on turvata raskaana olevan naisen ja sikiön terveys ja hyvinvointi, edistää tulevien vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia, edistää tulevan lapsen kehitysympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä edistää kansanterveyttä ja ehkäistä raskauden aikaisia häiriöitä. Lastenneuvolan tavoitteena on kaventaa perheiden välisiä terveyseroja seuraamalla ja edistämällä lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä.

Lastenneuvolassa tuetaan vanhemmuutta turvallisessa, lapsilähtöisessä kasvatuksessa ja huolenpidossa sekä parisuhteen hoitamisessa. Lapsi saa neuvolassa kansalliseen rokotushjelman mukaiset rokotukset. Neuvolassa pyritään havaitsemaan mahdollisimman varhain raskauden aikaiset ongelmatilanteet sekä tunnistamaan lapsiperheiden erityisen tuen tarpeet ja järjestämään tarkoituksenmukainen tuki ja apu. ([THL, Äitiys- ja lastenneuvola](#))

Työmuotoina äitiys- ja lastenneuvolassa ovat vastaanottokäynnit, kotikäynnit sekä ryhmät. Neuvolatoiminnassa huomioidaan toiminnan yhteensovittaminen nivelvaiheissa, joita ovat esimerkiksi lapsen ja perheen siirtyminen äitiysneuvolasta lastenneuvolan palvelujen piiriin sekä lastenneuvolasta kouluterveydenhuoltoon.

2.2.1. Äitiysneuvola

Äitiysneuvolassa määräaikaista terveystarkastuksia järjestetään ensisynnyttäjälle vähintään yhdeksän ja uudelleensynnyttäjälle vähintään kahdeksan tarkastusta. Käynteihin sisältyy yksi laaja terveystarkastus ja kaksi lääkärintarkastusta. Ensisynnyttäjälle tarjotaan kaksi kotikäyntiä, joista ensimmäinen on raskausaikana raskausviikoilla 30–32 ja käynnin toteuttaa lapsiperhesosiaalityön perhetyöntekijä. Toinen kotikäynti toteutetaan synnytyksen jälkeen 1–7 vrk kotiutumisesta ja käynnin toteuttaa neuvolan terveydenhoitaja. Uudelleensynnyttäjälle tarjotaan yksi kotikäynti synnytyksen jälkeen.

Taulukko 1. Tarkastukset äitiysneuvolassa.

Tarkastukset äitiysneuvolassa		
Ajankohta*	Pariteetti**	Määräaikainen terveystarkastus ja sen tekijä
rv 6.–8.	e,u	Ensikontakti: puhelimesta tai tarvittaessa kasvokkain tapahtuva palvelutarpeen arviointi
rv 8.–10.	e,u	Ensikäynti terveydenhoitajalle
rv 13.–18.	e,u	Lasta odottavan perheen laaja terveystarkastus: terveydenhoitajan osuus
rv 13.–18.	e,u	Lasta odottavan perheen laaja terveystarkastus: lääkärin osuus
rv 22.–24.	e, u	Terveydenhoitaja
rv 26.–28.	e	Terveydenhoitaja

rv 30.–32.	e, u	Terveystenhoitajan vastaanotto ja perhetyöntekijän kotikäynti ensisynnyttäjälle
rv 35.–36.	e, u	Lääkäri
rv 37.–41.	e, u	Terveystenhoitajan vastaanottokäynti 2 viikon välein, tarvittaessa tiheämmin
Synnytys		
1.–7. vrk kotiutuksesta	e, u	Terveystenhoitajan vastaanotto tai kotikäynti
5.–12 vko	e, u	Synnytyksen jälkitarkastus, jonka tekee lääkäri tai terveystenhoitaja

* rv=raskausviikko

** e=ensisynnyttäjä, u=uudelleensynnyttäjä

Synnytyksen jälkitarkastuksen tekee joko lääkäri tai siihen koulutuksen saanut terveystenhoitaja. Säännöllisen synnytyksen jälkitarkastuskoulutuksen käytyään kättilö tai terveystenhoitaja saavuttaa sairausvakuutuslain 9 luvun 8 §:n (437/2010) mukaisen pätevyyden suorittaa jälkitarkastus. Koulutuksen suoritettuaan terveystenhoitajalla tai kättilöllä on vaadittu ammatillinen osaaminen toteuttaa itsenäisesti säännöllisen synnytyksen jälkitarkastus ja siihen liittyvä kokonaisvaltainen neuvonta.

Lasta odottavan perheen laajaterveystarkastus

Laajassa terveystarkastuksessa terveystenhoitaja ja lääkäri arvioivat yhdessä raskaana olevan terveyden ja hyvinvoinnin lisäksi aina myös koko perheen hyvinvointia ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Terveystenhoitaja ja lääkärit toteuttavat terveystarkastuksen yhteistyössä joko samalla käynnillä tai erillisinä käyntikertoina. Terveystarkastukseen sisältyy raskaana olevan ja hänen puolisonsa haastattelu, perheen elinolojen ja tukiverkostojen sekä terveystottumusten selvittäminen. Lisäksi tulevia vanhempia ohjataan pohtimaan rooliaan vanhempina ja syntyvän vauvan mukaan tuomia muutoksia parisuhteeseen ja perheeseen.

Lisäkäynnit äitiysneuvolassa

Äitiysneuvolan asiakkaille järjestetään tarvittaessa määräärikaisten raskauden seurantaikäyntien lisäksi yksilöllisen tarpeen mukaan lisäkäyntejä (erityisen tuentarpeen mukainen käynti) ja tarvittaessa laaditaan yksilöllinen hyvinvointi- ja terveystuennitelma.

Äitiysneuvolan lisäkäyntien aiheita terveydenhoitajan vastaanotolla voi olla muun muassa riskiraskauden seuranta, mielenterveys- ja päihdeongelmat, raskausdiabetes, synnytyspelko, loppuraskauden terveysongelmat, sikiön tarjonta ja ime-tysohjaus. Lisäkäyntien aiheita lääkärin vastaanotolla voi olla muun muassa riskiraskauden seuranta, loppuraskauden terveysongelmat ja raskaana olevan työkyvyn arviointi.

Ensisynnyttäjien puolisoille tarjotaan puoliso-neuvolakäyntiä, jonka tavoitteena on antaa tietoa uuteen elämän tilanteeseen, lapsen hoitoon ja kasvatukseen, vanhemmuuteen sekä isän tai puolison omaan terveyteen ja hyvinvointiin liittyen. Perheen molempien vanhempien osallisuus neuvolapalveluissa on merkityksellistä syntyvän lapsen sekä koko perheen hyvinvoinnin vuoksi. Puoliso-neuvolakäynti toteutetaan perheen oman tutun terveydenhoitajan vastaanotolla, kun odottajalla on raskausviikkoja noin 28–32.

2.2.2. Lastenneuvola

Etelä-Karjan hyvinvointialueella lastenneuvolan asiakkaita ovat 0–5-vuotiaat lapset ja heidän perheensä. Kuusivuotiaiden lasten tarkastukset toteutetaan kouluterveydenhuollossa. Neuvolatoimintaa säätelevän asetuksen (338/2011) mukaan neuvolassa järjestetään/tarjotaan alle kouluikäisille vähintään 15 terveystarkastusta, joista lapsen ollessa 4–6 viikon, 4 kuukauden, 8 kuukauden, 18 kuukauden ja 4 vuoden ikäinen tarkastukset toteutetaan terveydenhoitajan ja lääkärin yhteisesti tekeminä terveystarkastuksina. Yhteen terveystarkastukseen sisältyy terveydenhoitajan arvio suun terveydentilasta.

Taulukko 2. Tarkastukset lastenneuvolassa.

Tarkastukset lastenneuvolassa		
Ajankohta	Laaja*	Määräaikainen terveystarkastus ja sen tekijä
0–1 viikkoa		Terveydenhoitaja (kotikäynti)
1–4 viikkoa		Terveydenhoitaja
4–6 viikkoa		Terveydenhoitaja ja lääkäri
2 kuukautta		Terveydenhoitaja
3 kuukautta		Terveydenhoitaja
4 kuukautta	x	Terveydenhoitaja ja lääkäri

5 kuukautta		Terveystarkastaja
6 kuukautta		Terveystarkastaja
8 kuukautta		Terveystarkastaja ja lääkäri
(10 kuukautta)		Terveystarkastaja vain tarvittaessa
12 kuukautta		Terveystarkastaja
18 kuukautta	x	Terveystarkastaja ja lääkäri
2 vuotta		Terveystarkastaja
3 vuotta		Terveystarkastaja
4 vuotta	x	Terveystarkastaja ja lääkäri
5 vuotta		Terveystarkastaja
Kouluterveydenhuolto		
6 vuotta		Kouluterveydenhoitaja

* Laaja= laaja terveystarkastus

Laajat terveystarkastukset lastenneuvolassa

Lastenneuvolan laajat terveystarkastukset toteutetaan terveydenhoitajan ja lääkärin yhteistyössä joko yhteisvastaanottona tai erillisillä vastaanottokäynneillä. Terveystarkastuksissa käsitellään lapsen terveyden, kasvuun ja kehitykseen sekä mahdollisiin erityistarpeisiin liittyviä seikkoja ja huomioidaan koko perheen hyvinvointi. Huoltajat täyttävät vanhempien lomakkeen lapsen 18 kk ja 4 v tarkastuksiin, joissa he kuvaavat lapsen kasvua ja kehitystä. Laajoihin terveystarkastuksiin pyydetään myös varhaiskasvatuksen laatima kuvaus lapsesta, mikäli lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä.

Lisäkäynnit lastenneuvolassa

Lisäksi neuvolan asiakkaille järjestetään tarvittaessa määräraikaisten käyntien lisäksi yksilöllisen tarpeen mukaan lisäkäyntejä (erityisen tuentarpeen mukainen käynti) ja tarvittaessa laaditaan yksilöllinen hyvinvointi- ja terveystarkastus.

Lisäkäyntien aiheita terveydenhoitajan vastaanotolla voi olla muun muassa vanhemmuuden tukikäynnit, vanhempien jaksaminen, mielenterveyden ongelmat, päihteiden käyttö ja vuorovaikutuksen haasteet, lapsen kasvun ja kehityksen seuranta, kuulon tai näön tutkimuksen kontrolli, imetys, uni tai kasvatusohjaus. Lisäkäyntien aiheita lääkärin vastaanotolla voi olla muun muassa kasvun ja fyysisen kehityksen ja aistitoimintojen häiriöt, neurologisen kehityksen pulmat, kehitysviiveepäily, käyttäytymisen, ylivilkkauden, tunne-elämän ym. pulmat, konsultaatiot ja läheteet erikoissairaanhoidon, leikki-ikäisten kastelu, imeväisen ruoka-

aineallergiaepäilyt tai atooppinen ekseema, pitkäaikaiset vatsavaivat sekä kuntoutussuunnitelmat ja lausunnot.

Varhaiskasvatus yhteistyö lastenneuvolassa

Varhaiskasvatuslaki (540/2018), terveydenhuoltolaki (1326/2010) sekä valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) velvoittavat neuvolapalveluita ja varhaiskasvatusta toimimaan yhteistyössä sekä luomaan yhteistyörakenteet. Varhaiskasvatuksen ja neuvolapalvelujen alueellinen yhteistyöryhmä koontuu 3-4 kertaa vuodessa.

Lasta koskevien tietojen siirto neuvolan ja varhaiskasvatuksen välillä toteutetaan ensisijaisesti huoltajan kirjallisella suostumuksella, mutta tiettyjen tietojen siirtäminen on mahdollista myös ilman huoltajan suostumusta. Tuen arvioinnin kannalta välttämättömien tietojen saanti on myös mahdollista niiden henkilöiden välillä, jotka osallistuvat tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden tai niiden toteuttamisen arviointiin. Tietojen siirtämisessä käytetään aina tapauskohtaista harkintaa lapsen etu huomioiden. Varhaiskasvatuksen ja neuvolan henkilöstön on mahdollista keskustella esimerkiksi huolta herättävistä aiheista ilman, että keskusteluissa tunnustetaan yksittäistä lasta. ([Varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyö, Opetushallitus](#))

Varhaiskasvatuksen henkilökunnan antama arvio on tärkeä osa lapsen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin arviointia sekä tuen tarpeiden varhaista tunnistamista monialaisessa yhteistyössä osana lastenneuvolapalvelua. Varhaiskasvatus ja neuvola tekevät yhteistyötä lapsi- ja perhekohtaisesti sovituin käytäntein (esim. konsultointi, verkostopalaverit, lähete kehityksellisiin palveluihin). Lastenneuvolan laajoihin terveystarkastuksiin sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella varhaiskasvatuksen henkilökunnan arvio lapsen selviytymisestä ja hyvinvoinnista varhaiskasvatuksessa. Neuvola antaa tarkastuskäynnin palautteen varhaiskasvatukseen yhteistyölomakkeella ja toimittaa lomakkeen vanhempien luvalla varhaiskasvatukseen. Toimintamallin on tarkoitus turvata moniammatillinen yhteistyö lapsen parhaaksi ja lisätä tietoa lapsen kehityksen tukemiseksi.

2.3. Tarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen

Valtioneuvoston asetus 338/2011 velvoittaa selvittämään äitiys- ja lastenneuvoloiden määräaikaistarkastuksista poisjääneiden määriä ja perheiden tuen tarvetta. Jos perhe ei saavu vastaanotolle, otetaan perheeseen yhteyttä tuen tarpeen selvittämiseksi sovitun toimintamallin mukaisesti. Tuen tarpeen selvittäminen on tärkeää, sillä taustalla voi olla lapsen ja perheen hyvinvointiin liittyviä riskitekijöitä. Yhteydenotto kirjataan myös asiakkaan asiakirjoihin. Saadun selvityksen mukaan arvioidaan, onko lapsella tai perheellä erityispalvelujen tarvetta ja tarvittaessa järjestetään tuki mahdollisimman varhain.

Äitiysneuvolassa terveydenhoitajat selvittävät asiakkaana olevien äitien osalta poisjäännin syytä puhelimitse tai viestillä. Äitiysneuvolatoiminnan ulkopuolella kokonaan olevien osalta määrien tai tuen tarpeen selvittäminen ei aina ole mahdollista. Lastenneuvolatoiminnassa terveydenhoitaja selvittää 1–5-vuotiaiden osalta määräaikaistarkastuksista poisjääneet potilastietojärjestelmästä saatujen tietojen perusteella. Perheitä tavoitellaan puhelimitse, viestillä tai erillisillä kutsukirjeillä. Kokonaan neuvolatoiminnan ulkopuolella olevia ei ole aina mahdollista tavoittaa.

2.4. Neuvolan moniammatillinen tiimi

Neuvolan moniammatilliseen tiimiin ohjaututaan neuvolan, terveydenhuollon tai sosiaalipalveluiden eri yksiköiden toimesta. Tiimissä työskentelee kaksi psykologia, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja ja sosionomi. Yksikön toiminta on moniammatillista, terapeutista ja tavoitteellista, jossa keskeistä on kiintymyssuhteen, vuorovaikutuksen sekä vanhemman omien voimavarojen sekä vanhemmuuden vahvistaminen.

Tiimiin voi ohjautua jo odotusaikana, raskauteen liittyy perheen henkisiä kuormitustekijöitä ja stressiä, raskaus on alkanut yllättäen tai taustalla on keskenmenoja, vaikea synnytyskokemus tai pelkoja raskauteen tai synnytykseen liittyen. Vauva- ja

pikkulapsiaikana tiimi voi tarjota apua, mikäli vanhemman on vaikea ymmärtää tai tulkita pientä vauvaansa tai lasta, vanhempi tuntee itsensä riittämättömäksi tai masentuneeksi, vanhemman ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa on pulmia tai lapsi on kovin haasteellinen. Myös muut vanhemmuutta ja perheen hyvinvointia kuormittavat tilanteet esimerkiksi vanhemman päihteiden käyttö tai lapsen kehitykselliset haasteet, kasvatuskysymykset tai vanhemmuuden haasteet, perheenjäsenen sairaus, uupumus tai kriisi voivat olla syy ohjautua tiimiin. Hoitosuhteet ovat lyhytkestoisia.

2.5. Monialaisen yhteistyön toteuttaminen

Haasteiden sekä yksilöllisen tuen tarpeen tunnistamisessa ja arvioinnissa on tärkeää laaja, monialainen yhteistyö eri toimijoiden välillä. Terveystieteiden ja lääkärin välisessä työnjaossa noudatetaan suosituksia esimerkiksi laajojen terveystarkastusten sekä konsultaatioiden osalta on sovittuja toimintamallit.

Yhteistyötä tehdään muiden perusterveydenhuollon toimijoiden (esim. opiskeluterveydenhuolto, kuntoutus, Lasten ja nuorten talon palvelut, hyvinvointiasemat ja mielenterveyspalvelut) sekä erikoissairaanhoidon (esim. äitiyspoliklinikka, naisten taudit, lasten taudit, mielenterveys- ja päihdepalvelut) kanssa sekä muiden toimijoiden kanssa mm. sosiaalihuollon palveluiden, kuntien ja varhaiskasvatuksen sekä 3. sektorin toimijoiden kanssa.

3. Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen sekä vanhemmuuden tuki

Neuvolapalveluissa tärkeimmät työvälineet ovat kohtaaminen ja vuorovaikutus, joiden tueksi tarvitaan myös erilaisia näyttöön perustuvia menetelmiä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Etelä-Karjalan alueella on sovittu yhteneväisten menetelmien käytöstä laadun ja vaikuttavuuden varmistamiseksi. Terveystseurontaa annetaan yksilö-, ryhmä- sekä väestötasolla. Tartuntatautilain mukaisen rokotustoiminnan suunnittelu ja toteuttaminen on neuvolan keskeinen tehtävä. Neuvolan tehtävänä on myös vahvistaa vanhemmuutta jokaisella tapaamisella perheen kanssa, minkä lisäksi alueella on erilaisia vanhemmuuden tuen toimintatapoja. Neuvolan terveydenhoitajat tekevät yhteistyötä neuvolan moniammatillisen tiimin, lapsiperhesosiaalityön, lapsiperheiden kotipalvelun sekä myös monien alueen 3.sektorin toimijoiden kanssa. Tarvittaessa vanhemmat voidaan ohjata myös oman avun piiriin hyvinvointialueella.

Elintapaohjaus

Neuvolapalveluissa käytetään elintapaohjauksessa pohjan Neuvokas perhe menetelmää. Etelä-Karjalan hyvinvointialueella toimii maakunnallinen ravitsemustyöryhmä. Ryhmä on laatinut alueellisen ravitsemussuunnitelman, mikä velvoittaa myös neuvola toimimaan suunnitelman mukaan ja käyttämään Neuvokasperhe -menetelmää. Alueella on myös HYTE-tiimi, jonka kanssa neuvola tekee yhteistyötä ja tapaa säännöllisesti. Myös osassa alueen kunnista toimii paikallisia elintapoihin, liikuntaan tai ravitsemukseen liittyviä työryhmiä, joissa neuvola on edustettuna.

Perhevalmennus

Perhevalmennuksen tavoitteena on valmentaa perhettä synnytykseen, imetykseen, lapsen hoitoon ja kasvatukseen sekä vanhemmuuteen. Lisäksi tavoitteena on edistää vanhempien tietoja ja taitoja lapsen hoidosta, vanhemmuudesta, parisuhteesta, terveydestä ja terveystottumuksista sekä lapsen ja vanhemman välisestä vuorovaikutuksesta.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueella neuvolan perhevalmennus on tarkoitettu kaikille lasta odottaville perheille. Valmennukseen osallistumista suositellaan vasta, kun on vähintään 24 raskausviikkoa takana. Valmennus järjestetään etäyhteydellä. Perhevalmennus toteutetaan monialaisena yhteistyönä mm. suun terveydenhuollon ja lapsiperhesosiaalityön kanssa. Synnytysairaala järjestää oman synnytysvalmennuksen, joka on tarkoitettu ensisynnyttäjille.

Perheille on tarjolla Odottavien olohuone -tapahtumat verkossa, jotka on tarkoitettu kaikille lasta odottaville perheille tai pienten lasten vanhemmille. Odottavien olohuoneet järjestetään verkostoyhteistyönä Kymenlaakson perhekeskuksen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan hyvinvointialueiden neuvoloiden sekä alueiden järjestöjen kanssa.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen verkkosivuille on koottu verkkoperhevalmennusmateriaali, johon kaikki lasta odottavat perheet voivat omaehtoisesti tutustua. Lisäksi alueella on käytössä Omaperhe.fi -portaali, jossa on luotettavaa tietoa ja tukea perhettä suunnitteleville ja perheille. Se tarjoaa perheille ohjeita omahoitoon ja auttaa löytämään perhekeskuspalveluita.

Vauva- ja perhemyönteisyys

Alueella toimii Vauva- ja perhemyönteisyys työryhmä, jossa on neuvolan lisäksi myös erikoissairaanhoidon sekä paikallisen ammattikorkeakoulun toimijoita. Neuvolapalveluissa on sitouduttu suojelemaan, edistämään ja tukemaan imetystä sekä jatkuvasti kehittämään sen ohjausta maailman terveysjärjestö WHO:n linjausten mukaisesti, joka sisältää neuvolan seitsemän askeleen henkilökunnalle suunnatun ohjelman. Ohjaavien periaatteiden mukaisesti edistetään sekä tuetaan myös parisuhdetta ja perhemyönteisyyttä.

Väkivallan vastainen työ

Etelä-Karjalassa toimii alueellinen monialainen väkivallan vastainen työryhmä, joka koordinoi väkivallan vastaista työtä maakunnassa. Alueella on myös käytössä MARAK-toimintamalli, joka on vakavan parisuhdeväkivallan riskinarvioinnin ja uhrin auttamisen moniammatillinen menetelmä. MARAK kokoaa alueella toimivat uhrin

auttamiseksi työskentelevät viranomaiset ja järjestöt yhteen ja koordinoi uh-
rille annettavaa tukea.

4. Neuvola-asetuksen mukainen suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon ammattilainen eli hammaslääkäri, suuhygienisti tai hammashoitaja (asetus 338/2011 §10) 3 tekee suun terveystarkastuksen ja hoidon tarpeen arvioinnin

- ensimmäistä lasta odottavalle perheelle
- alle kouluikäiselle lapselle, kun tämä on 1- tai 2-vuotias, 3- tai 4-vuotias ja 5- tai 6-vuotias
- koululaisille vuosiluokilla 1, 5 ja 8 sekä yksilölliseen tarpeen mukaan
- opiskelijalle vähintään kerran opiskeluaikana.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueella ensimmäistä lasta odottavan perheen suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvioi suun terveydenhuollon ammattihenkilö haastattelulla ja tarvittaessa muilla menetelmillä. Suun terveydenhuollolla on lisäksi oma osuutensa neuvolan perhevalmennuksessa.

Hammashoitolasta kutsutaan 1, 3 ja 5 vuotta täyttävät lapset suun- ja hampaiden terveystarkastukseen, neuvola-asetuksen mukaisesti (taulukko). Lisäksi terveydenhoitaja tekee lastenneuvolassa arvion suun terveydentilasta 18 kuukauden ikäisen lapsen terveystarkastuksen yhteydessä.

Taulukko 3. Suunterveydenhuollon tarkastukset.

Suunterveydenhuollon tarkastukset	
Ajankohta	Määräaikainen terveystarkastus ja sen tekijä
12 kk	x suun terveydenhuolto (etävastaanotto)
18 kk	x neuvolan terveydenhoitajan tekemä suun terveydentilan arvio
2 v	
3 v	x suun terveydenhuolto
4 v	
5 v	x suun terveydenhuolto
6 v kouluterveydenhoitaja	

5. Henkilöstömitoitus ja tehtäväkuvaukset

THL suosittaa äitiys- ja lastenneuvolassa työskentelevien terveydenhoitajien ja lääkärin henkilöstömitoituksista. Mikäli terveydenhoitaja tai lääkäri työskentelee alueella, jossa on paljon maahanmuuttajia tai muita erityistä tukea tarvitsevia perheitä, asiakaskunnan täytyy olla pienempi. Etelä-Karjalan hyvinvointialueella neuvolanhenkilöstömitoituksesta on säästetty etupainotteisesti ennakoiden tulevien vuosien lapsiluvun vähenemistä. Alueella ei toteudu henkilöstösuositusmitoitukset, millä saattaa olla vaikutuksia palveluiden tuottamiseen.

Taulukko 4. THL:n henkilöstömitoitussuositukset äitiys- ja lastenneuvolatoiminnalle (THL).

Henkilöstömitoitussuositukset (THL)	
Ammattilainen	Asiakasmäärä
Lastenneuvolan terveydenhoitaja	320 lasta*
Lastenneuvolan lääkäri	2270 lasta*
Äitiysneuvolan terveydenhoitaja	76 raskaana olevaa*
Äitiysneuvolan lääkäri	600 raskaana olevaa*
Yhdistettyä äitiys- ja lastenneuvolatyötä tekevä terveydenhoitaja	38 raskaana olevaa* 160 lasta*
* kun vuosiloman ajalle on sijainen	

Neuvolan terveydenhoitajan tehtäväkuva

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen neuvoloissa tehdään yhdistettyä äitiys- ja lastenneuvolatyötä sekä ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolatyötä. Osassa yksiköistä terveydenhoitajan tehtäväkuva on laaja ja hän toteuttaa kaikkien kolmen sektorin työtä. Terveydenhoitajan työskentelyote on ennaltaehkäisevä.

Äitiysneuvolassa terveydenhoitajan tehtävä on turvata raskaana olevan naisen ja sikiön terveys sekä hyvinvointi, edistää tulevien vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia, edistää tulevan lapsen kehitysympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä edistää kansanterveyttä ja ehkäistä raskausaikaisia häiriöitä. Työssä edellytetään asiantuntijuutta ja kaikilta terveydenhoitajilta edellytetään imetysohjaaja- ja Neuvokasperhe -koulutusta sekä osalla terveydenhoitajista on säännöllisen synnytyksen jälkitarkastuskoulutus.

Lastenneuvolassa terveydenhoitajan tehtävä on edistää 0–5-vuotiaiden lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia. Terveystenhoitaja seuraa ja edistää lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua sekä kehitystä. Lisäksi tuetaan vanhemmuutta sekä parisuhteen hoitamista. Terveystenhoitaja pyrkii havaitsemaan lapsiperheiden erityisen tuen tarpeet ja järjestämään tarkoituksenmukaista tukea ja apua. Terveystenhoitaja toteuttaa myös lapsen kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvat rokotukset. Työssä edellytetään asiantuntijuutta ja kaikilta terveydenhoitajilta edellytetään imetysohjaaja- sekä Neuvokasperhe -koulutusta.

Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolassa terveydenhoitajan tehtävänä on edistää yksilön ja parin terveyttä tarjoamalla tukea, ohjausta ja hoitoa terveyteen, ihmisiin, seksuaalisuuteen, sukupuolisuuteen ja raskauden ehkäisyyn liittyvissä asioissa sisältäen seksitauteihin liittyvät tutkimukset, neuvonta ja hoito, lapsettomuuden hoidon alkututkimukset / neuvonta ja raskauden keskeytyksen ohjaus sekä jälkitarkastukset. Työssä edellytetään asiantuntijuutta, joka sisältää seksuaalineuvojan pätevyyden sekä säännöllisen synnytyksen jälkitarkastuskoulutuksen. Eduksi katsotaan rajatun lääkkeenmääräämisen erikoispätevyys.

Neuvolalääkärin tehtäväkuva

Neuvolalääkäri on perusterveydenhuollon lääkäri, joka toimii lääketieteellisenä asiantuntijana perhekeskuksen moniammatillisessa tiimissä. Hän toteuttaa työssään äitiys- ja lastenneuvolan terveystarkastuksia ja tarvittavia yksilöllisen tarpeen mukaisia käyntejä sekä ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan lääkäripalveluita. Neuvolalääkärin työskentelyote on ennaltaehkäisevä.

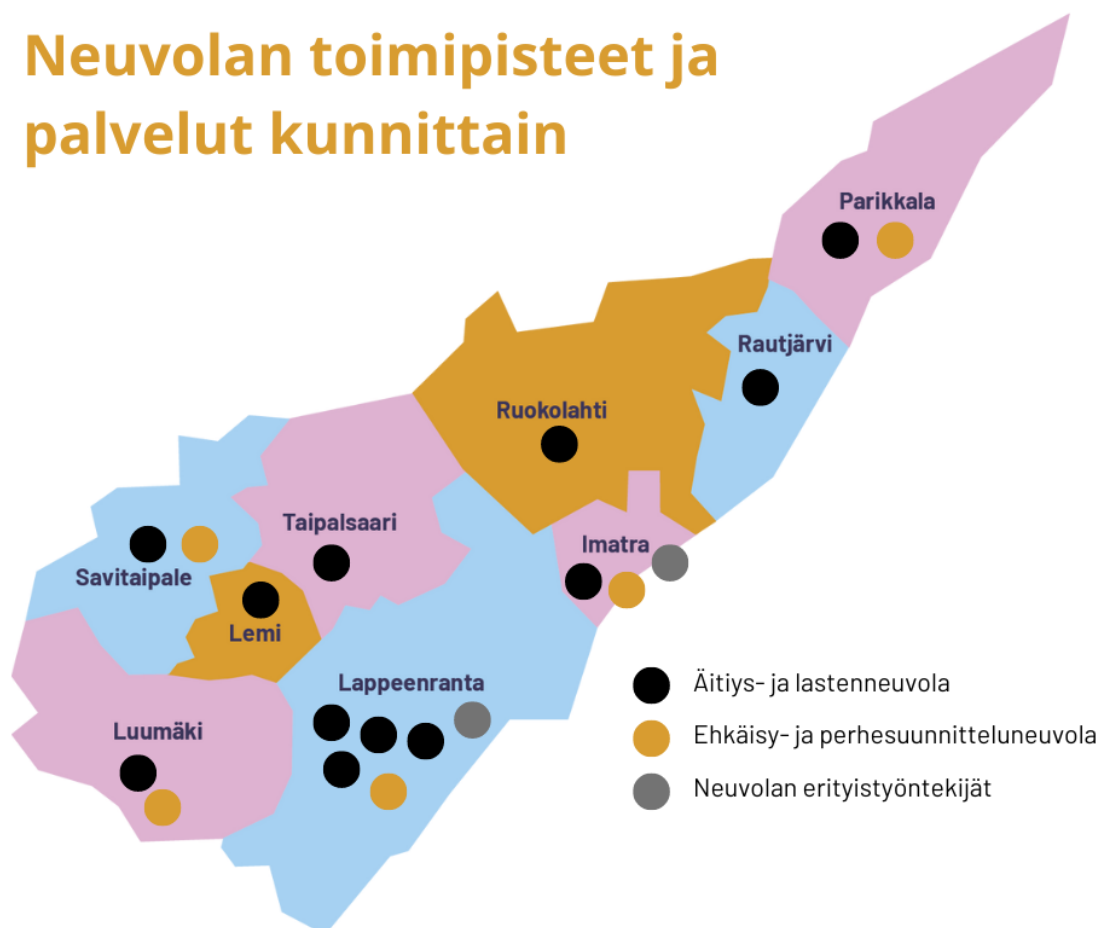
Neuvolan moniammatillisen tiimin tehtäväkuva

Työn tavoitteena on neuvolaikäisten lasten ja lasta odottavien perheiden hyvinvoinnin edistäminen sekä vanhemmuuden tukeminen. Moniammatillinen tiimi tarjoaa perheille tukea, ohjautua ja neuvontaa. Tiimiin voi ohjautua esimerkiksi raskauteen, vauva-aikaan ja pikkulapsivaiheeseen liittyvissä huolissa tai erilaisissa vuorovaikutuksen, perhe-elämän ja vanhemmuuden haasteissa. Tiimin työntekijät antavat myös konsultaatiota ja tekevät yhteistyötä muiden lapsiperheiden parissa työskentelevien tahojen kanssa.

6. Palveluiden saavutettavuus ja maksut

Etelä-Karjalan hyvinvointialueella neuvolapalveluita tarjotaan jokaisessa alueen kunnassa. Imatralla ja Lappeenrannassa toimii hyvinvointineuvolat, joissa tarjotaan äitiys- ja lastenneuvolan, ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan sekä neuvolan moniammatillisen tiimin (neuvolan erityistyöntekijät, palvelut käytettävissä koko Etelä-Karjalan alueella) palveluita. Jokaisessa kunnassa on äitiys- ja lastenneuvolan toimipiste. Lisäksi Luumäellä, Savitaipaleella ja Parikkalassa tarjotaan rajoitusti ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan palveluita.

Neuvolan toimipisteet ja palvelut kunnittain

Kuva 1. Neuvolan toimipisteet ja palvelut kunnittain.

Neuvolapalvelut tarjotaan ensisijaisesti lähipalveluna ja yksiköt ovat auki arkisin ma-to klo 8–16 ja pe klo 8–15. Suurimmissa yksiköissä on maanantaisin iltavastaanottoja klo 18 asti. Osa pienistä yksiköistä on auki vain osan viikosta eikä niissä tarjota iltavastaanottoja. Ryhmämuotoiset perhevalmennukset järjestetään etävalmennuksina kerran kuukaudessa.

Neuvolaan voi olla yhteydessä neuvolan kiireettömän viestinnän kautta Oma Ekhva-sovelluksessa ja puhelimitse neuvolan ajanvaraus- ja neuvontanumerossa puh. 05 352 7260 ma-pe klo 7–20. Neuvolan ajanvaraus - ja neuvontapuhelimesta vastaa sotekeskus Kaiku24, joka tuottaa hoidon tarpeen arvioinnin, neuvonnan ja hoitoonohjauksen sekä etäpalveluja sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolaan sekä 1–5-vuotiaan lapsen määräaikaistarkastuksiin voi varata ajan kirjautumalla OmaEkhvaan, jossa voi myös siirtää tai perua varattuja aikoja.

Määräaikaistarkastuksista tai muutoin vastaanotoilta ilman peruutusta pois jääneitä asiakkaita tavoitellaan esimerkiksi puhelimitse uuden ajan sopimiseksi. Käytössä on myös pikaviestipalvelu, jolla viestitään asiakkaille varattujen aikojen muutoksista.

Neuvolapalvelut ovat maksuttomia kotikuntaoikeuden tai muun mahdollisen oleskeluoikeuden perusteella. Peruuttamattomasta käynnistä voidaan periä maksu 18 vuotta täyttäneiltä asiakkailta ([Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista](#)). Lisäksi maksu saatetaan periä täysi-ikäiseltä asiakkaalta, jolla ei ole kotikuntaoikeutta Suomessa. Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan sairaanhoidollisista käynneistä voidaan periä lääkärinvastaanotoilta käyntimaksu.

Maahanmuutto ja kulttuurien moninaisuus näkyvät neuvolatyön arjessa myös Etelä-Karjalan hyvinvointialueella. Maahan muuttaneiden perheiden kanssa työskenneltäessä hyödynnetään aina tarpeen vaatiessa tulkkauspalveluita ja asiakkaille tarjotaan pidempi vastaanottoaika. Lisäksi neuvolatyössä hyödynnetään olemassa olevia eri kielille käännettyjä materiaaleja ja ohjataan asiakkaita luotettavan tiedon pariin.

7. Seuranta ja toiminnan kehittäminen

Seuranta

Äitiys- ja lastenneuvolapalvelut tulee tuottaa lähipalveluna ja palvelut tulee olla oikea-aikaisesti saatavilla. Työn tulee olla laadukasta ja vaikuttavaa tutkittuun tietoon perustuvaa hoitotyötä, tähdäten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen. Työtä tulee toteuttaa perhettä osallistaen. Neuvolan henkilöstö ylläpitää omaa ammatillista osaamista ja osallistuu koulutuksiin vuosittaisen koulutussuunnitelman mukaisesti.

Äitiys- ja lastenneuvolapalvelujen määrää, toteutuneita tarkastuksia ja laatua seurataan erilaisin mittarein. Seuraamme mm. seuraavia mittareita:

- määräraikaisten, laajojen terveystarkastusten ja lisäkäyntien toteumista
- neuvolasta poisjääneiden tuen tarpeen selvityksiä
- käytetään seuraavia mittareita: tupakka-altistus, alkoholin käytön riskit (AUDIT), Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS), VAS synnytyksen pelko, täysimetyksen kesto, imetyksen kokonaiskesto, lähisuhdevallan seulonta, lapsen paino- ja pituusmittarit
- valitut toimintokoodit
- PosiPro ja HaiPro

Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolapalvelujen toteutumisesta seurataan toteutuneiden asiakaskäyntien ja puhelinkontaktien määrinä sekä sisältöjä tarkastellaan ja arvioidaan myös käytettyjen toimintokoodi-, mittari- ja sisältömerkintöjen perusteella.

Neuvolan moniammatillisen tiimin palveluiden toteutumisesta seurataan myös toteutuneiden asiakaskäyntien ja puhelinkontaktien määrinä sekä sisältöjä tarkastellaan ja arvioidaan myös käytettyjen toimintokoodi-, mittari- ja sisältömerkintöjen perusteella.

Neuvolatoiminnalla tulee olla nimetty vastuulääkäri, joka on Etelä-Karjalan hyvinvointialueella neuvolatoiminnan ylilääkärimikkeellä. Hänen tehtävänsä on vastata

neuvolatoiminnan lääketieteellisestä tasosta, organisoinnista ja ajanmukaisuudesta lääketieteellisen toiminnan osalta. Neuvolatoiminnan ylilääkäri tai hänen valtuuttamansa lääkäri osallistuu myös moniammatillisiin yhteistyö- ja kehittämistyöryhmiin.

Toiminnan arvioinnin ja seurannan indikaattoreina toimivat myös neuvoloiden omat ja THL:n asiakaspalautekyselyt. Neuvolapalveluiden suunnittelussa hyödynnetään kansallisesti (pitkän aikavälin) ja alueellisesti (reaaliaikaisesti) saatuja seurantatietoja väestön terveydestä ja hyvinvoinnista (mm. asiakasmäärät, laajojen terveys-tarkastusten toteutuminen ja rokotuskattavuus).

Tiedottaminen ja viestintä

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen neuvoloissa pyritään yhdenmukaiseen tiedottamiseen ja viestintään asiakkaille. Ajankohtaisista asioista tiedotetaan neuvoläkäyntien yhteydessä, yksiköiden ilmoitustauluilla, verkkosivuilla sekä sosiaalisessa mediassa (Facebook Etelä-Karjalan hyvinvointialue Palvelut perheille ja lapsille sekä Instagram ekhva.perheet). Viestinnässä on aina terveyttä ja hyvinvointia edistävä ennaltaehkäisevä näkökulma. Hyvinvointialueen viestintäyksikkö vastaa osaltaan yleisestä asiakasviestinnästä sekä mediatiedotteiden julkaisemisesta.

Osallisuuden edistäminen ja tukeminen

Neuvolapalveluissa keskeistä on asiakasosallisuus oman ja perheensä terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen. Palveluissa korostuu yksilöllinen ja asiakaslähtöinen kohtaaminen sekä asiakkaiden osallisuutta vahvistava vuorovaikutus ja viestintä.

Asiakaspalautetta voi antaa verkkosivuilta, suorana henkilöstölle annettuna palautteena ja erilaisten kyselyiden kautta. Saatua palautetta hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan palveluiden arvioinnissa sekä kehittämisessä. Toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa hyödynnetään myös valtakunnallisia kyselyitä. Toiminnan oleellisesti muuttuessa huomioitava vaikutukset kohderyhmään, esimerkiksi teemällä Lapsivaikutusten arvio.

Neuvolatyön kehittämisen painopisteet

Neuvolatoiminnan kehittäminen linkittyy vahvasti Etelä-Karjalan hyvinvointialueen strategiaan sekä muihin asetettuihin tavoitteisiin. Neuvolatoiminta on omiaan tukemaan väestön hyvinvointia sekä edistämään terveyttä ja hyvinvointia alueen väestössä.

Kuva 1. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen strategiakuvaa.

Neuvolatoiminnan tavoitteena on tulevaisuudessakin turvata riittävät ja tarpeelliset neuvolapalvelut lähipalveluna jokaisessa alueen kunnassa. Palveluverkkoselvityksen myötä neuvolatoiminnan osalta tarkastellaan yksiköiden sijoittumista maakunnassa sekä luovutaan yksittäisistä erillisistä yksiköistä. Tavoitteena on sujuvat prosessit ja palveluiden porrastus sekä painopisteen siirtäminen perusterveydenhuoltoon. Palveluita ja prosesseja tarkastellaan niin organisaation sisällä kuin ulkopuolellakin yhteistyössä kuntien sekä 3. sektorin toimijoiden kanssa. Palvelustrategian mukaisesti myös neuvolatoiminta on sitoutunut kehittämään palveluita, yhteistyörakenteita, työkäytänteitä ja ennaltaehkäiseviä toimintoja yhteistyössä kumppaneidemme kanssa. Tavoitteena on kynnyksettömät palvelut. Jatketaan edelleen Omaperhe.fi -portaalin jalkauttamista alueelle yhteistyössä muiden perhekeskustoimijoiden kanssa.

Neuvolatoiminnassa kuvattuina ovat keskeiset hoito- ja palveluketjut (mm. päihdeäidin hoitopolku, raskausdiabetes, ehkäisy aloitus ja seuranta, raskauden keskeytyksen ja keskenmenon kokeneet) yhteistyössä muiden niihin liittyvien toimijoiden kanssa. Toiminnassa huomioidaan ja linkitetään kuvatut hoito- ja palvelupolut mahdollisuuksien mukaan käyttöön otettavaan digitaaliseen asiointialustaan sekä appiin. Digitaalisten työskentelytapojen odotetaan lisäävän arvoa sekä asiakkaille että ammattilaisille.

Neuvolan moniammatillisen tiimin asiakassegmentointia tarkastellaan ja tarkennetaan sekä tarkennetaan työskentelymenetelmiä, tiimin työnjakoa ja yhteistyön muotoja muiden toimijoiden kanssa, jotta voidaan entistä tehokkaammin vastata asiakastarpeisiin (mm. mielenterveyden, jaksamisen sekä vuorovaikutuksen haasteet).

Neuvolatoiminnan työnjakoa tarkastellaan niin terveydenhoitajien kesken kuin terveydenhoitajien sekä lääkäreidenkin välillä. Terveydenhoitajien osaamista laajennetaan sekä mahdollistetaan ja vahvistetaan asiantuntijana toimimisen mahdollisuuksia (esim. imetysohjaajakouluttaja, seksuaalineuvoja) koko neuvolatoiminnan hyödyksi. Neuvolaterveydenhoitajia myös koulutetaan rajatun lääkkeenmääräämisen erikoispätevyyteen sekä säännöllisen synnytyksen jälkitarkastuksen pätevyyteen neuvolatoiminnassa.

Vauva- ja perhemyönteisyysohjelman (VAMY) kehittämistyötä toteutetaan yhteistyössä äitiys- ja lastenneuvolan, erikoissairaanhoidon (synnytysosaston, äitiyspoliklinikan imetyspoliklinikan, lastenosaston) sekä LAB ammattikorkeakoulun kanssa. Kirjataan yhteinen alueellinen suunnitelma, jossa huomioidaan ajantasaiset suositukset, yhteiset käytännöt sekä koulutukselliset tarpeet.

Neuvolatoiminnassa tullaan kuvaamaan maahanmuuttajien ja erilaisilla oleskeluluilla alueella olevien osalta palveluperusteet sekä kirjataan yhteiset toimintamallit. Maahanmuuttajien palvelupolku kuvataan neuvolapalveluissa tavoitteena edistää yhdenvertaisia neuvolapalveluja.

Suunnitelman kokoaja:

Laura Olkkonen, TtM, HTM-opiskelija, th AMK
Neuvolatoiminnan esihenkilö, viestintävastaava

Päivitetty 20.10.2025

Marjo Saksman, neuvolatoiminnan vs. esihenkilö
Riikka Räisänen, perhepalveluiden palvelupäällikkö

Suunnitelman osaltaan hyväksyneet:

Etelä-Karjalan hyvinvointialue

Kirjaamo

Valto Käkelän katu 3

53130 Lappeenranta

Vaihde 05 352 000

Faksi 05 352 7800

etunimi.sukunimi@ekhva.fi

www.ekhva.fi

Y-tunnus: 3221313-1

Asiakirja päättyy tähän.